

віду правового регулювання бджільництва у зарубіжних країнах [2, с. 3]. Цікавою видається пропозиція дослідниці щодо здійснення аналізу чинного національного та міжнародного законодавства, що врегулює суспільні відносини у сфері бджільництва за такими складовими: умови зайняття бджільництвом; виробництво та використання продуктів бджільництва; перевезення в межах України, ввезення на територію та вивезення за межі країни бджіл та продуктів бджільництва; попередження, запобігання і ліквідації хвороб та отруєнь бджіл; питання професійної діяльності та фінансування заходів у бджільництві; відносини з приводу охорони бджіл; міжнародне співробітництво у сфері бджільництва [2, с. 9].

Підсумовуючи викладене, удосконалення правового регулювання відносин з виробництва меду необхідно здійснити перш за все у наступних питаннях: проведення селекційно-племінної роботи та дотримання Плану породного районування бджіл; виділення дотацій з державного бюджету; організації промислових пасік, первинної переробки продукції бджільництва та сприянні в її реалізації та експорті; координації розробок та адаптації державних стандартів у галузі бджільництва до вимог законодавства Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Про бджільництво: Закон України від 22 лютого 2000 року, № 1492-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 21. – Ст. 157.
2. Суперсон Ю.В. Правове регулювання бджільництва в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Спеціальність 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. – К., 2013. – 19 с.

Любич А.М.,

*аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

СПЕЦИФІКА ПРОЦЕДУРНИХ НОРМ В АГРАРНОМУ ПРАВІ

«Процедурна норма» – для науки аграрного права явище відоме, але малодосліджене. Наукові розробки ще не досягли відповідного

рівня, який був би належним в механізмі правового регулювання аграрних відносин.

Актуальність зазначеного суттєво підвищується у зв'язку з прагненням нашої держави стати повноправним членом Європейського Союзу, адже реальна інтеграція буде можлива лише за умов впровадження та чіткого виокремлення в національному законодавстві, в тому числі – аграрному, відповідних процедурних норм на належному рівні.

Процедурна норма виступає як своєрідна нормативна модель здійснення юридично значущої діяльності, але не як сама ця діяльність. Останнє виникає тільки тоді, коли відбувається послідовне закріплення здійснення суб'єктами відповідної поведінки, яка закладена у відповідній процедурній нормі, реалізація якої в будь-якому випадку повинна привести до результату. У разі, якщо процедура буде порушена і поведінка суб'єктів аграрного господарювання не буде відповідати закріпленій в законах процедурі, то, як наслідок, можливе застосування санкцій. Слід погодитись з думкою О. П. Євсєєва «... процедура становить не правовідношення, а певний порядок вчинення юридичних дій, спрямованих, передусім, на реалізацію відповідного правового відношення» [1, с. 14].

Необхідно виокремити наступні риси через які розкривається специфіка процедурних норм в аграрному праві.

По-перше, процедурна норма складається з певного ідеального порядку до якого входять юридично значущі дії (повинні виконуватися лише дії, що нормативно закріплені і відбуватися все це повинно за точним встановленим правилом). Нормативні приписи будуть утворювати процедурну норму лише в тому випадку, якщо останні будуть «... послідовними, пов'язаними між собою, охопленими правовою формою і до певної правової мети спрямованими» [2, с. 40].

По-друге, «принципово важливим для процедури – наявність попередньо встановленої моделі (програми), відповідно до якої вона втілюється в життя, в реальну поведінку суб'єктів. У загальному плані ця модель становить певний порядок, послідовність у вчиненні дій реалізація яких повинна привести до бажаного результату». Процедурна норма повинна бути зорієнтована завжди на досягнення юридично значущого результату [3, с. 24].

По-третє, в процедурних нормах закріплюється не тільки точний порядок, але і мета здійснення юридичних дій, їх часові межі, підстави здійснення і взаємозв'язок цих дій, способи їх оформлення і фіксації [1, с. 18].

Якщо проаналізувати зміст тієї або іншої передбаченої аграрним законодавством процедурної норми (наприклад, процедура державних форвардних закупівель зерна), то дійдемо висновку, що всі перераховані попередньо риси присутні.

Ст. 12 Закону України від 24 червня 2004 р. «Про державну підтримку сільського господарства України», передбачає, що форвардні закупівлі зерна – одна з програм державної підтримки сільського господарства, участь в якій беруть виключно сільськогосподарські товаровиробники.

Цим Законом також передбачено, що підтримка сільськогосподарських товаровиробників незалежно від обсягу продукції, яку вони виробляють, може надаватися шляхом застосування державних форвардних закупівель зерна на організованому аграрному ринку України.

Це питання також регулюється й Законом України від 04 липня 2002 р. «Про зерно та ринок зерна в Україні». Законом закріплено, що Кабінет Міністрів України здійснює державне регулювання ринку зерна шляхом запровадження системи державних форвардних закупівель. Порядок проведення останніх затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 року № 736 (у редакції від 24 вересня 2012 року) «Про запровадження державних форвардних закупівель зерна».

Таким чином, в рамках процедури державних форвардних закупівель зерна: а) Аграрний фонд оприлюднює через засоби масової інформації повідомлення про проведення форвардних закупівель, визначений обсяг таких закупівель та розмір мінімальної партії зерна (розпочинається не раніше ніж через 10 днів від дати опублікування повідомлення; обсяг визначається виходячи із загального обсягу формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду на маркетинговий період); б) товаровиробник, який виявив бажання продати зерно на умовах форвардних закупівель подає Аграрному фонду заявку (до неї додається перелік передбачених законодавством додаткових документів, наприклад: довідка про відсутність заборго-

ваності зі сплати податків і зборів та внесків до Пенсійного фонду України чи відрахувань до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім тих сум, сплату яких розстрочено або відстрочено відповідно до законодавства; виписка з Єдиного державного реєстру юридичних і фізичних осіб-підприємців; копія свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість та ін.; в) товаровиробник повинен здійснити комплексне страхування на випадок знищення або пошкодження майбутнього врожаю с/г культур на користь Аграрного фонду (Договір страхування подається до Аграрного фонду разом із засвідченою копією платіжного доручення про сплату страхового внеску); г) укладення контракту (у 5 примірниках); д) Аграрна біржа передає контракт до Аграрного фонду для прийняття ним остаточного рішення щодо виплати авансу товаровиробнику; е) у подальшому Аграрний фонд оригінал контракту подає Держаному казначейству.

Останній, на підставі оригіналу контракту, проводить виплату авансу сільськогосподарському товаровиробникові, шляхом перерахування коштів на його поточний рахунок.

Викладене свідчить про юридично значущі дії сільськогосподарського товаровиробника, де проявляється його активна поведінка відповідно до закріпленої в нормативно-правовому акті.

Отже, процедурні норми в аграрному праві характеризуються тим, що вони направлені на визначення оптимального порядку здійснення діяльності у сфері аграрних відносин, сприяючи тим самим ефективному досягненню кінцевого результату, передбаченого відповідними матеріальними нормами аграрного права.

Список використаних джерел:

1. Євсєєв О. П. Процедури в конституційному праві України: М. / О. П. Євсєєв. – Х.: ФІНН, 2010. – 184 с.
2. Строгович М. С. Природа уголовно-процессуального закона и его характерные черты / М. С. Строгович // Советский уголовно-процессуальный закон и проблемы его эффективности / Отв. ред. В. М. Савицкий. – М.: Наука, 1979. – С. 3-71.
3. Протасов В. Н. Юридическая процедура / В. Н. Протасов. – М.: Юрид. лит., 1991. – 79 с.